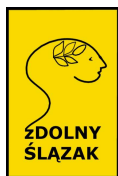

zDolny Ślązaczek

XII DOLNOŚLĄSKI KONKURS DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH II ETAP - POWIATOWY

12.11.2014 r., godz. 12⁰⁰
Czas trwania 90 minut

TWÓJ KOD

	P
P	
M	
Σ	

Przepisz tutaj Twój kod znajdujący się w karcie identyfikacyjnej

Ludzie i ptaki

Ptaki od zawsze budziły podziw i fascynację człowieka. Nasi przodkowie zazdrościli im sztuki latania, kojarząc ją najczęściej z nieograniczoną wolnością. Zachwyty budził również ptasi śpiew, który był naśladowany i przekształcany przez pokolenia muzyków. Nic więc dziwnego, że życie codzienne obfituje w liczne ptasie symbole, kształtowane przez mity, legendy czy też wierzenia religijne.

W najstarszych kulturach, na wszystkich kontynentach ptaki jawią się jako istoty niezwykle. Szczególnie w starożytnym Egipcie zajmowały one wyjątkową pozycję, ponieważ kraj ten był i nadal jest bramą wylotową na kontynent afrykański ogromnych mas ptaków z Europy i Azji. Jesienna wędrówka tych zwierząt kojarzyła się wówczas z życiodajnymi wylewami Nilu. Także nauka starożytnej Grecji nie pozostała obojętna wobec ptaków. Arystoteles – nazywany ojcem nauk przyrodniczych – dokładnie opisał ich budowę i życie. Wśród Rzymian wiele uwagi poświęcił ptakom Pliniusz młodszy w swojej 3-tomowej „Historii naturalnej”.

Do dziś odnajdujemy liczne ptasie skojarzenia w naszym języku. Drogocenne i rzadkie okazy to „białe kruki”, w prasie nie takie rzadkie są przykłady „kaczki dziennikarskiej”. Po deszczu wygląda się jak „zmokła kura”, gospodynie domowe często nazywane są „kurami domowymi”, a wstydlive panny – „gąskami”. Niejeden z nas chodzi „nadęty jak indyk”, ktoś inny jest „dumny jak paw”, a ten i ów ze strachu „chowa głowę w piasek” jak struś.

Ptaki często były umieszczane w godłach państw, herbach czy na sztandarach wojennych. Ptasie pióra zdobiły kiedyś nakrycia głowy mieszczan i rycerstwa. Były częstym atrybutem stroju ludowego. Pisano ptasimi piórami. Ptaki były i ciągle są źródłem inspiracji dla wielu twórców.

Od najdawniejszych czasów człowiek próbował naśladować ptaki. Marzenie ludzi o lataniu ujawnia się na przykład w starogreckim micie o Dedalu i Ikarze. Oto on:

Minos panował na Krecie. Był to rozumny król, który swoją potęgę umiał rozszerzyć bez podbojów, jedynie przez umiejętne współzycie z innymi krajami, skąd ciągnął zyski rozległym handlem. Nie było jednak szczęścia w domu. Jego żona, Pazyfae, urodziła dziecko, które miało kształt byka i człowieka. Syn Minosa wyrósł na groźnego potwora. Nazwano go Minotaur. Król, obawiając się, że będzie szkodził jego poddanym, postanowił zamknąć syna w jakimś bezpiecznym miejscu. W tym celu wybudowano wspaniałą gmach, labirynt, o niezliczonej liczbie pokoi, z których gmatwaniny Minotaur wypłatać się nie mógł. Budowę labiryntu prowadził jego projektant – Ateńczyk Dedal.

Król Minos kochał go tak bardzo, że nie chciał się z nim rozstać nawet wtedy, gdy Dedal, trapiiony tęsknotą za ojczyzną, usilnie prosił o pozwolenie wyjazdu. Król nie pozwolił. Miał w tym trochę słuszności, gdyż Dedal zbyt długo był jego powiernikiem i zbyt dobrze znał różne tajemnice państwowe: taki człowiek za granicą mógł łatwo stać się niebezpieczny.

Wówczas Dedal wymyślił nowy i niesłychany sposób ucieczki. Z piór ptasich, sklejonych woskiem, sporządził olbrzymie skrzydła dla siebie i dla swego syna, Ikar. Obaj przytwierdzili sobie skrzydła do ramion, a zanim ruszyli w drogę, rzekł ojciec do syna: "Pamiętaj, synu, żebyś zawsze latał środkiem, między morzem, a niebem. Nie wolno ci zbyt wysoko szybować, gdyż gorąco promieni słonecznych roztopi wosk, który spaja skrzydła; ani nie zlatuj zbyt nisko, aby wilgocią wody nie nasiąknęły pióra".

Dedal leciał pierwszy i pokazywał drogę synowi. Minęli wkrótce wyspę Samos, Paros i Delos. Lecz Ikar, uniesiony zachwytem nad potęgą wynalazku, zapomniał o przestrojach ojca i coraz wyżej wzbijał się w błękitne przestworza. I wówczas stało się to, co przewidział Dedal. Pod wpływem żaru słonecznego wosk stopniał i pióra, jedno po drugim, zaczęły opadać. Ikar, jak gromem rażony, runął z wysokości na ziemię i zabił się na miejscu.

Na podstawie: Joanna Radziewicz, *Niezwykła ptasia symbolika*, „Kultura i tradycje ludowe”, nr 52/163 [dostępny: <http://rme.cbr.net.pl/archiwum/listopad-grudzie-nr-52/163-kultura-i-tradycje-ludowe.html>]; Jan Parandowski, *Mitologia*, Czytelnik, Warszawa 1979, str. 217-221.

--

Język polski

Tabela odpowiedzi – pytania 1 – 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	A	A	A	A	A	A	A	A
B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	C	C	C	C	C	C	C	C
D	D	D	D	D	D	D	D	D

Zadania za 1 punkt

1. Ptasię loty były dla ludzi symbolem

- A. niezwykłych zjawisk. B. powrotu do ojczyzny. C. panowania nad światem. D. nieograniczonej wolności.

2. Wskaż zdanie fałszywe.

- A. Ptasi śpiew był i jest źródłem inspiracji dla muzyków. B. Egipcjanie wiązali wędrówki ptaków z wylewami Nilu.
C. Biały kruk to nazwa niezwykle rzadkiego gatunku ptaka. D. Arystoteles był autorem dzieła o budowie i życiu ptaków.

3. W którym stwierdzeniu zawiera się główne przesłanie pierwszej części tekstu?

- A. Ptaki są ważnymi symbolami państwowymi. B. Ludzie zazdrościli kiedyś ptakom sztuki latania.
C. Ptaki zadomowiły się w kulturze wielu narodów. D. Ludzie od wieków badają budowę i życie ptaków.

4. Minos, według mitu o Dedalu i Ikarze, był władcą mądrym, ponieważ

- A. potrafił podbić okoliczne państwa. B. prowadził rozsądną politykę handlową.
C. podzielił się władzą z ludem kretańskim. D. zbudował labirynt dla swoich poddanych.

5. Minos nie zgadzał się na opuszczenie Krety przez Dedala, gdyż ten

- A. miał opiekować się jego synem. B. był zbyt niebezpieczny dla ludzi.
C. nie dokończył budowy labiryntu. D. znał wewnętrzne sprawy królestwa.

6. Wypowiedzenie *Wówczas Dedal wymyślił nowy i niesłychany sposób ucieczki* jest

- A. równoważnikiem zdania. B. zdaniem złożonym podrzędnie.
C. zdaniem złożonym współrzędnie. D. zdaniem pojedynczym rozwiniętym.

7. Dedal i Ikar uciekali z Krety do ojczyzny, czyli

- A. do Aten. B. na wyspę Samos. C. do Sparty. D. na wyspę Delos.

8. Skierowana do syna wypowiedź Dedala ma charakter

- A. przypuszczenia. B. przestrogi. C. życzenia. D. rozkazu.

9. *Podczas lotu Ikarowi zabrakło rozwagi.* Podmiot w tym zdaniu wyrażony jest w

- A. mianownika liczby pojedynczej. B. mianownika liczby mnogiej.
C. dopełniacza liczby pojedynczej. D. dopełniacza liczby mnogiej.

Zadania za 2 punkty

10. W dwóch zdaniach wyjaśnij, dlaczego Dedalowi udało się dolecieć do celu.

.....

.....

.....

11. Jakich wyrazów użyjesz, aby oddać różne odgłosy ptaków? Podaj trzy przykłady i ogólną nazwę tych wyrazów.

Przykłady

.....

Nazwa

Zadanie za 3 punkty

12. Wśród podanych wyrazów rozpoznaj wszystkie nieosobowe formy czasowników i podkreśl je.

leciało, latać, leć, latanie, lot, lecące, latawiec, latano, leci, lecąc

Zadanie za 4 punkty

13. Wyjaśnij znaczenie powiedzeń.

Ranny ptaszek –

.....

Jedna jaskółka nie czyni wiosny –

.....

Lepszy wróbel w garści, niż gołąb na dachu –

.....

Rozwinąć skrzydła –

.....

Tabela punktów – pytania 10 – 13 (wypełnia WKK)

10	11	12	13	Σ

--

Matematyka

Tabela odpowiedzi – pytania 1 – 4

Tabela punktów – zadania 6 – 12 (wypełnia WKK)

1	2	3	4
A	A	A	A
B	B	B	B
C	C	C	C
D	D	D	D

5	6	7	8	9	10	Σ

Zadania za 1 punkt

1. Jednym z najszybszych ptaków jest orzeł przedni osiągający maksymalną prędkość lotu w trakcie nurkowania 320 km/h. Najszybszym zwierzęciem lądowym jest gepard osiągający prędkość biegu 120 km/h. Ile razy (dokładnie) gepard jest wolniejszy od orła przedniego?

- A. 2,6 razy B. $\frac{3}{8}$ razy C. $2\frac{2}{3}$ razy D. 2,7 razy

2. Sokół wędrowny w trakcie lotu nurkowego potrafi osiągnąć prędkość 360 km/h. Jaką odległość przeleciałby sokół lecąc z tą prędkością przez 20 sekund ?

- A. 20 km B. 18 km C. 1,8 km D. 2 km

3. Ania na święta leci do babci do Londynu. Na mapie w skali 1: 28 000 000 odcinek łączący Wrocław z Londynem ma długość 4 cm. Jaka jest rzeczywista odległość w linii prostej z Wrocławia do Londynu ?

- A. 280 km B. 1 120 000 m C. 112 km D. 2 800 000 m

4. Samolot Airbus A320 ma 30 rzędów foteli. Strefa pasażerska podzielona jest na klasę biznesową i ekonomiczną. Ile jest foteli w klasie ekonomicznej w tym samolocie, jeżeli rzędy od 8 do 30 należą do klasy ekonomicznej, a w każdym rzędzie są po trzy fotele po obu stronach samolotu?

- A. 132 B. 66 C. 138 D. 69

Zadania za 2 punkty

5. Samolot pasażerski jest popularnym środkiem transportu, pozwala w krótkim czasie pokonać duże odległości. W okresie wakacyjnym lot z Wrocławia do Eindhoven samolotem linii Wizz Air trwał 1 godzinę i 15 minut (odległość 800 km). Oblicz z jaką średnią prędkością leci samolot na tej trasie? Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

Przepisz tutaj Twój kod znajdujący się w karcie identyfikacyjnej

6. Tato Tomka ma w Niemczech firmę i często lata samolotem do Dortmundu . Za bilet z Wrocławia do Dortmundu zapłacił 250 zł korzystając z dwudziestoprocentowej zniżki. Oblicz ile kosztuje bilet na ten lot bez zniżki? Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

7. Pani Małgosia kupiła 40-litrową prostopadłościenną walizkę, którą chce wnieść na pokład samolotu Wizz Air jako bagaż podręczny. Oblicz czy jeśli walizka będzie mogła być wniesiona na pokład, to pani Małgosia będzie musiała za nią zapłacić? Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

WIZZ AIR – opłaty za bagaż	
Rodzaj bagażu	Opłata
MAŁY BAGAŻ PODRĘCZNY : Bagaż o wymiarach nie przekraczających 42 cm x 32 cm x 25cm	zwolniony
DUŻY BAGAŻ PODRĘCZNY : Bagaż o wymiarach większych niż wymiary małego bagażu podręcznego, ale nie przekraczający wymiarów 56 cm x 45 cm x 25cm	według taryfy

Zadania za 3 punkty

8. Gondola balonu ma kształt prostopadłościanu o zewnętrznych wymiarach 1,5 m x 1,5 m x 120 cm. Właściciel balonu postanowił samodzielnie okleić ją z zewnątrz (burty i spód) ozdobnym płótnem, którego 1dm^2 kosztuje 60 groszy. Oblicz ile pieniędzy wyda na zakup płótna. Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

9. Ania leciała do babci do Londynu. Na pokładzie samolotu było 135 pasażerów, z czego $\frac{1}{3}$ stanowiły dzieci. Stewardessa postanowiła poczęstować dzieci słodyczami, miała 90 lizaków, 945 cukierków i 55 batoników. Czy może rozdzielić wszystkie słodycze tak, aby każde dziecko dostało tyle samo słodyczy każdego rodzaju - odpowiedź uzasadnij bez wykonywania dzielenia.
- Następnie oblicz i podaj w jaki sposób stewardessa podzieliła słodycze. Czy jakieś słodycze zostały? Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.

Zadanie za 4 punkty

10. W sierpniu 2014 r. Port Lotniczy Wrocław ustanowił rekord w liczbie odprawionych pasażerów, który wynosił 241 647 osób. W porównaniu z sierpniem roku 2013 nastąpił wzrost o ok. 0,11. Oblicz o ilu więcej pasażerów było odprawianych dziennie w sierpniu 2014 roku niż w sierpniu 2013 roku. Wynik należy zaokrąglić do całości. Zapisz wszystkie obliczenia i odpowiedź.